

نام و نام خانوادگی	عنوان رساله	استاد/اساتید راهنما	استاد/اساتید مشاور
سوران شنگه پور	ارائه یک الگوی طراحی معماری مجازی به منظور افزایش مشارکت اجتماعی در شهر تهران	دکتر هاشم نژاد	-

چکیده

معماران تأثیر به‌سزایی در طراحی و ایجاد فضاهای زندگی دارند و از آغاز حرکت جهانی توسعه پایدار در اوایل دهه ۱۹۷۰، همسو با سایر صاحب‌نظران در پی یافتن راهکارهای مناسب ارتقاء کیفیت طرح‌ها و سازگاری آن‌ها با محیط بوده‌اند. اگرچه نتیجه این تلاش‌ها گشوده شدن مباحث پایداری در معماری و شکل‌گیری رویکردهای گوناگون معماری پایدار بوده است، اما روش کاربردی دست‌یابی به اهداف پایداری در طراحی -بویژه در ایران- پراکنده به‌نظر می‌رسد. در این پژوهش، برای ارتقای کیفیت فضاهای معماری ایران منطبق با اهداف پایداری، مرحله پیش از طراحی به منزله برنامه‌دهی و روش‌شناسی مورد توجه می‌باشد. بر اساس فرضیه این پژوهش، می‌توان در چارچوب برنامه‌ریزی، به بازتعریف اهداف و معیارهای معماری پایدار و درک مؤلفه‌های پایداری اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی نائل آمد و الگوی برنامه‌دهی و روش‌شناسی را برای طراحی معماری پایدار ایران بویژه در ابعاد کارآمدی زمانی-محیطی فضاها تدوین نمود. ادبیات این پژوهش، ناظر به سه حوزه برنامه‌ریزی و برنامه‌دهی، طراحی معماری، و معماری پایدار است تا به مدل نظری دست یابد. همچنین بازشناسی رویکردهای مختلف معماری پایدار و صورت‌بندی آن‌ها به چهار گروه کلی، و تبیین معیارهای این معماری با هدف درک مؤلفه‌های اصلی آن انجام پذیرفته است. لزوم تولید ابزاری که به‌وسیله آن بتوان نگرش و دیدگاه‌های صاحب‌نظران و دست‌اندرکاران حرفه معماری در ایران را نسبت به روش طراحی معماری پایدار مورد بررسی قرار داد، پژوهشگر را به گردآوری داده‌های پژوهش از طریق انجام مصاحبه و تحلیل محتوای آن‌ها سوق داده تا بر آن اساس جدول هدف-محتوا تدوین و پرسش‌نامه پژوهش تهیه شود. در ادامه، از روش پژوهش پیمایشی اکتشافی -تحلیل عاملی- استفاده گردیده، تا پس از تعیین روایی و پایایی پرسش‌نامه با روش پژوهش همبستگی، برای مدل‌یابی از روش معادلات ساختاری اقدام شود. در نتیجه بازده عامل تشخیص داده شد که شرح عوامل و تحلیل روابط آن‌ها نیز به روش تحلیل مسیر انجام پذیرفته است. در این خصوص بررسی توصیفی داده‌های پژوهش، بر اساس چارچوب مدل نظری و با بهره‌گیری از نتایج حاصل از تحلیل عاملی، به صورت مدل فرضی تدوین گردیده و ارتباط عوامل مؤثر بر برنامه‌دهی و روش‌شناسی برای طراحی معماری پایدار در ایران تفسیر شده‌اند. تجزیه و تحلیل داده‌های پژوهش نیز طی سه گام صورت گرفته است که شامل توصیف متغیرها بر اساس مدل مفروض، تفسیر مدل تجربی و نتایج به‌دست آمده از آن، و گام نهایی که آزمون فرضیه‌ها می‌باشد. بحث و نتیجه‌گیری این پژوهش در طی سه لایه ساختار یافته است. بر اساس مدل تجربی به دست‌آمده، مؤلفه‌های انرژی و منابع طبیعی و نیز ارتباط کیفی و سامانه‌ای با محیط زیست در بستر معیارهای طبیعی معماری پایدار به‌طور کلی و مستقیم بر کارآمدی زمانی-محیطی تأثیر می‌گذارند. در این میان متغیرهای میانجی تسهیل‌کننده نیز در روابط مدل وجود دارد که از معیارها و مؤلفه‌های انرژی و منابع طبیعی آغاز گشته و با تأثیرگذاری بر مؤلفه‌های زیست‌محیطی و ارتباط سامانه‌ای با محیط، مؤلفه‌ها و عوامل فناوری و مؤلفه‌های فنی-اقتصادی و اقتصاد بهره‌وری، و سپس بر مؤلفه‌های اجتماعی-فرهنگی و عوامل مدیریت و کارایی بنا، بر متغیر کارآمدی زمانی-محیطی اثر می‌گذارند. نتیجه‌گیری آن که هرچند معیارها و مؤلفه‌های طبیعی-محیطی مستقیماً بر کارآمدی زمانی-محیطی در معماری پایدار تأثیر دارند، اما متغیرهای معیار فناوری و ساخت و ساز پایدار از طریق عوامل مدیریت و کارایی بنا به منزله متغیرهای معیار اجتماعی-فرهنگی، در این روابط تأثیرگذار می‌باشند.

واژگان کلیدی: رویکردهای معماری پایدار، بوم‌گرایی، فرهنگ‌پذیری کارکرد فضا، مدیریت زمانی فضا، کارآمدی زمانی-محیطی.